

МОТИВИ

към проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване

С Директива (ЕС) 2016/2341 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2016 година относно дейностите и надзора на институциите за професионално пенсионно осигуряване (Директива 2016/2341 или директивата), която отменя Директива 2003/41/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 3 юни 2003 година относно дейностите и надзора на институциите за професионално пенсионно осигуряване, в значителна степен е развита регламентацията на осигуряването по професионални схеми и на надзора над тази дейност. Във връзка с това с проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване се извършват необходимите промени в националната уредба за нейното съобразяване със законодателството на Европейския съюз (ЕС). Необходимо е да се отбележи, че освен по отношение на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми и дружествата, които ги управляват, редица от предвидените с директивата изисквания са въведени със законопроекта по отношение на всички фондове за допълнително пенсионно осигуряване и пенсионноосигурителни дружества. Възприемането на единен и последователен подход в уредбата подобрява защитата на интересите на осигурените лица и пенсионерите във фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и доброволните фондове, чиято дейност е не по-малко значима както предвид размера на техните активи и броя на осигурените в тях лица, така и с оглед управлението на задължителни осигурителни вноски в универсалните и професионалните фондове.

Развити са изискванията към системата за управление на пенсионноосигурителните дружества и осъществяването на ключовите функции по управление на риска, вътрешен одит и актюерска дейност. Като най-съществено нововъведение следва да бъде отбелязано регламентирането на извършването на собствена оценка на риска от дружеството, която по своята същност обхваща всички основни рискове в дейността му. Това допълнително допринася за навременно идентифициране и адекватно управление на риска.

Със законопроекта се дава и цялостна регламентация на изискванията към възлагането на дейности на външни изпълнители, като не се допуска това по отношение на управлението на инвестициите на пенсионните фондове и осъществяване на ключови функции, предвид принципното им значение за дейността на дружеството и фондовете и високите изисквания към тях. Регламентират се и изисквания, обезпечаващи надзор върху делегираните дейности, с цел недопускане на заобикаляне на законовите изисквания посредством използване на външни изпълнители.

Също така са извършени промени в режима на инвестиране на средствата. Въведени са принципни изисквания за отчитане на дългосрочните интереси на осигурените лица и пенсионерите, справедливо разпределение на рисковете и ползите между поколенията и отчитане на екологични, социални и управленски фактори при инвестирането. Освен това в съответствие с изискванията на Директива 2016/2341 се предвижда възможност за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми в акции и облигации, които се търгуват на многостранна система за търговия и на организирана система за търговия, като във връзка с това се урежда и количествено ограничение за експозицията към инструменти, които са приети само на посочените места за търговия, с оглед управление

на ликвидния риск. Предвид обстоятелството, че с директивата се премахва възможността за изисквания към инвестиционната дейност на чуждестранните институции за професионално пенсионно осигуряване, управляващи професионални схеми на български предприятия осигурители, се отменят правилата в тази насока в чл. 251, ал. 12 от Кодекса за социално осигуряване.

В съответствие с изискванията на директивата е предвидено предоставянето на необходимата информация на осигурените лица, както към момента на присъединяване към професионалната схема, така и в хода на тяхното осигуряване и в периода на изплащане на средства. Най-същественото нововъведение в тази насока е предоставянето на прогнози за бъдещия размер на пенсионните плащания, за да могат осигурените лица в доброволните пенсионни фондове да планират по-добре своите спестявания за старини. Изискванията към допусканията в основата на тези прогнози ще бъдат уредени на подзаконово ниво, с оглед обезпечаване на надеждност на предоставяната на потребителите прогнозна информация.

Със законопроекта се регламентира прехвърлянето на професионална схема или част от нея от един в друг фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми, както и от и към чуждестранни институции за професионално пенсионно осигуряване. Прехвърлянето на професионална схема, съответно – на част от нея, се извършва след издаване на предварително одобрение за това от компетентния надзорен орган, в съответствие с разпоредбите на директивата и с цел защита на правата и интересите на осигурените лица и пенсионерите.

Съществени промени са предвидени по отношение на надзорната дейност. На законово ниво се закрепва принципното изискване за осъществяване на надзор, основан на риска, и се въвежда извършването на стрес-тестове, което способства за оптимално разпределение на надзорните ресурси и навременно установяване на потенциални проблеми в сектора на допълнителното пенсионно осигуряване. В съответствие с изискванията на Директива 2016/2341 е регламентиран процесът на надзорен преглед. Предвидено е и публикуване на информация за надзорната дейност както от общ характер, така и във връзка с влезли в сила надзорни мерки, което допълнително повишава прозрачността на сектора и стимулира спазването на закона. В Закона за Комисията за финансов надзор са извършени изменения и във връзка с професионалната тайна, като съобразно директивата се дава възможност за разкриване на такава на Европейския парламент при осъществяване на неговото право на разследване.

Спазването на предвидените със законопроекта изисквания ще бъде контролирано от Комисията за финансов надзор, чиито правомощия са развити с него. Въвеждането на разгледаните изменения в Кодекса за социално осигуряване е свързано с допълнителни разходи за пенсионноосигурителните дружества, за банките-попечители и за надзорния орган, но същите не са прекомерно високи и не могат да бъдат избегнати предвид наличието на императивни изисквания в правото на ЕС, които следва да бъдат въведени в националното законодателство.